

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Irski čudež.

Dne 28. januarja t. l. je slavil irski narod svojo veliko zmago. V državi so se vršile volitve in de Valera, največji borilec za irsko svobodo, je izšel iz njih z absolutnim številom svojih poslancev. Borba irskega naroda za neodvisnost je s tem v glavnem zaključena. Velik nauk je v tej zmagi in njegovi predzgodovini vsemu zmaterializiranemu in okostenelemu človeštvu: rod, ki zna idealizem višje ceniti od materialnih ugodnosti, edino tak rod vodi uspešno borbo za svoj narodni obstoj!

Borba Irske za svobodo je stara dolgih osemsto let. Zarobljevanje in gospodarsko izžemanje irskih kmetov po Angležih se je začelo v 12. stoletju. „Da hoče nevednemu ljudstvu poskrbeti pravi pouk in iz vinograda Gospodovega odstraniti nadležni osat“, je utemeljeval angleški kralj Henrik II. svoj načrt zavojevanja Irske. Zasedel je deželo in privedel seboj vrsto angleških oblastnežev in plemičev, ki so začeli teptati irsko pravo, zaničevali irski narod, žalili stara irska izročila. Angleški pritisk na katoliški irski narod se je še bolj poostiril, ko se je kralj Henrik VII. odpovedal katoličanstvu in ustanovil anglikansko cerkev. Kot na Angleškem je zaplenil tudi na Irskem vse samostansko premoženje. Angleži so se smatrali kot poslance, ki naj oznanjajo irskim barbarom svoje višje kulturo, v znamenju katere so teptali najosnovnejše človeške pravice irskega ljudstva. Sedaj pa so začeli Irce še usiljevati svojo angleško vero kot državno veroizpoved. Začeli so proti njim kot državnim in verskim puntarjem krvavo borbo s pokolji, požigi in plenitvami in končno z gospodarskim upropaščanjem. Svoj krvavi posel so vršili kot kazen zato, ker si irski narod ni dal vzeti svoje katoliške vere, v kateri je upravičeno videl najjačji branik svoje narodne osebnosti, kulture in jezika. Končni uspeh brezobzirnega postopanja je bil ta, da je irski kmet popolnoma obubožal in se iz svobodnega posestnika lastne zemlje izpremenil v sužnja-najemnika angleških lordov. Narod se je začel trumoma izseljevati v Ameriko, domača industrija je bila zatrta, zemlja je prešla v last mali peščici angleških veleposestnikov in je nosila sadove tujim gospodarjem, rod doma pa je stradal in propadal.

A kljub tej popolni zaslužjenosti je ju-naski in značajni irski narod ohranil še naprej iskro odporne sile. V svoji globoki vernosti ni omagal; v bojih, v lakoti, v samozatajevanju in potrpljenju je vzdržal voljo do življenja in ni izgubil izpred oči upanja v boljšo bodočnost. V teku vseh stoletij se ponavlja v zgodovini tega naroda pravi čudež: Irce, čeprav teptani, uničeni in izstradani, se neprestano dvigajo in rastejo, kot bi plala v njih skrivnostna nadčloveška in nadnaravna sila, s katero nasprotniki ne računajo in ji pri vsej svoji zunanji premoči ne morejo do živga.

Borba za pravico in svobodo se je nadaljevala neprestano naprej, z ognjem in mečem so odgovarjali Angleži, padali so voditelji, trpel je narod — borba pa se je nadaljevala. In končno je mogočni angleški narod, gospodar ogromnega svetovnega imperija, z vsemi njegovimi neizčrpni bogastvi klonil pred peščico siromašnih Ircev, ki niso imeli za seboj ničesar drugega kot svojo pravico in moralno oporo vseh resničnih svobodoljubov sveta. Leta 1921 je bila sporazumno z Anglijo proglašena svobodna irska država, ki ima

večjo neodvisnost nego vsi ostali dominijoni Britanije. Najlepši dokaz, kaj zmore še tako majhen in vseh zunanjih sredstev oropan narod zgolj po svoji značajnosti in vztrajnosti, pa po zavesti, da je pravica na njegovi strani.

Dvoje si je mogočna Anglija še hotela pridržati v dokaz svoje nadprave nad Irsko: prisego irskega parlamenta angleški kroni in letno odkupnino, ki naj bi jo Irska plačevala za razlastitev angleških veleposestnikov. Lani je irska vlada odpovedala plačevanje odkupnine in tedaj je Anglija segla po zadnjem orožju: napovedala je irski carinsko vojno. Medtem ko irski kmet ni vedel, kam s svojimi

pridelki, so angleški lordi naročevali kanadsko pšenico in ameriansko koruzo in to raje po višji ceni, samo, da na ta način upropastijo irsko ljudstvo. In že se je zdelo, da bo to zadnje, v gospodarski krizi tem brutalnejše orožje zrušilo irskega kmeta v njegovem boju in da bo podlegel pred končnim svojim ciljem. Pa irski kmet je dokazal ob zadnjih volitvah, da raje utrpi gospodarsko škodo, kot da bi opustil svojo borbo za popolno osvoboditev.

Le nezlomljivi idealizem in nerazrušljiva zvestoba do domovine sta vodila ubogo in v stoletjih težko preizkušeno irsko ljudstvo do končnega uspeha!

Hitler — gospodar Nemčije.

Novi kancler napoveduje novo dobo Nemčije. — Za 5. marec so razpisane nove državnozborske volitve, ki naj prinesejo Hitlerju absolutno večino. — Odmevi nemškega političnega razvoja v Evropi.

Hindenburg se je po brezuspešnem Pape-novem in Schleicherjevem poizkusu, da se končno ukine trajna nemška parlamentarna kriza, odločil, da izroči Hitlerju nalog sestave nemške vlade. S tem je Hitler po trinajstletnem boju dosegel svoj cilj in zasedel mesto nemškega kanclerja. Tekom enega dneva po sprejemu mandata za sestavo vlade je Hitler predložil Hindenburgu svojo vladno listo. **Nova nemška vlada je vlada takozvane harzburške fronte, to je nar. socialistov, nemških nacionalcev in Herrenkluba.** Hitlerjanci so prevzeli mesti kanclerja in notranjega ministra ter ministrski sedež brez portefelja, nemški nacionallec Hugenberg je postal minister za nar. gospodarstvo in kmetijstvo, Papen je kanclerjev namestnik in obenem komisar za Prusijo. Povodom imenovanja nove vlade so se vršile v Berlinu velike manifestacije za Hitlerja in Hindenburga, ki da je „s tem ustregel nujni želji nemškega naroda“.

Novi kancler se je na to pogajal s katoliško centrumaško stranko, ki v državnem zboru odločuje s svojim številom poslancev za ali proti vladi. Pogajanja so se izjalovila, nakar si je novi kancler preskrbel od Hindenburga dovoljenje za razpust drž. zbora in razpis novih državnozborskih volitev za 5. marec. Obenem je izdal radio-proglas na nemški narod, v katerem napoveduje neizprosni boj komunizmu. Nova vlada da bo upostavila duhovno in državno edinstvo naroda, branila krščanstvo kot podlago morale in družino kot celico nar. organizma. Hitler je napovedal **dve štiriletki za obnovo Nemčije:** V prvih štirih letih se ima odpraviti brezposelnost in nemški kmet rešiti obubožanja, v drugih štirih letih naj se gradi na obnovi nemške kulture. Obenem je vlada takoj začela z **ofenzivo proti**

marksistom, prepoveduje socialistične in komunistične shode, zaseda domove in zaplenjuje liste ter grozi z razpustom njihovih organizacij.

Zunanje-politično je — pravi Hitler — vlada odločena, da uvrsti **Nemčijo kot enakovreden in enakopraven narod v vrsto ostalih narodov.** Vlada hoče delati na ohranitvi in okrepitvi miru, ki ga svet potrebuje holi kot kedaj.

Vse te izredne dogodke nemškega političnega življenja je vzela Evropa z deljenimi čustvi na znanje. Italija izjavlja svoje veselje nad zmago nemškega fašizma, Angleži se držijo rezervirano, a posvečajo položaju največjo pozornost. Francozi smatrajo Hitlerjev nastop v vlogi nemškega kanclerja za skrajno opasen za ohranitev miru v Evropi in med njimi so vedno glasnejša svarila pred **popustljivostjo napram Nemčiji.**

Bojazen, da se bo nemška politika v mednarodnem pogledu sedaj čez noč preokrenila, je seve pretirana, ker pomeni sedanja Hitlerjeva vlada vključenje dveh nemških nacionalnih strank, ki si v marsikaterem vprašanju notranje-političnega in zunanje-političnega značaja nista edini. Dejstvo pa je, da je **Hitlerjev nastop odraz splošnega nemškega razvoja s ciljem, da je treba upostaviti Nemčijo nekdanjega obsega in ugleda.** Najbližja doba bo dokazala, v koliko ti nemški cilji niso naperjeni proti ciljem drugih narodov, ker se ima v tem slučaju brezpogojno računati z možnostjo nove svetovne vojne. **Narod, ki bi iskal svoj ugled s pomočjo šovinističnega nacionalizma, se je temeljito preračunal.** Želja vsega miroljubnega ljudstva bi v pogledu Nemčije bila, da bi bila tudi ona taistega spoznanja izza strašne krvave svetovne vojne.

Velika Jugoslavija. Novi bolgarski poslanik v Beogradu je ob nastopu svojega mesta podal novinarjem sledečo izjavo, ki jo jugoslovanska javnost z veseljem pozdravlja: Bolgarska vlada vodi politiko miru z vsemi državami, posebno pa še s svojimi sosedi. Vlada iskreno želi, da se izgladijo vsa nesoglasja, ki obstojajo med Jugoslavijo in Bolgarijo ter se na ta način doseže med obema državama tesnejše zblizanje in razumevanje. Poslanik da bo storil vse, da upostavi prijateljske zveze in medsebojno zaupanje. Razni dogodki v preteklosti so bili povod nerazumevanju in čim se odstrani to, so vse ovire medsebojnega zblizanja odstranjene. — Prijateljstvo obeh slo-

vanskih držav na Balkanu bi bil prvi korak k uresničenju zamisli Velike Jugoslavije, ene same slovanske države od Triglava do Črnega morja.

Časopisje jugoslovanskih manjšin. V „Slovenu“ beremo: Narodne manjšine v Jugoslaviji smejo svobodno izdajati časopise v svojem jeziku. To dokazuje dejstvo, da 1.165.400 pripadnikov narodnih manjšin izdaja 79 perijodičnih tiskovin. Če upoštevamo, da pride v Jugoslaviji na 14.750 manjšinskih pripadnikov 1 časopis, in primerjamo splošno razmerje v Jugoslaviji (1:14.275), je jasno vsakomur, da se nad narodnimi manjšinami ne vrši nobeno na-

silje. Zato je pa tembolj treba podčrtati žalostno dejstvo, da 915.500 Jugoslovancev v sosednjih državah nima več kakor 2 tednika in 2 verska mesečnika (vsi v Avstriji), čeprav so še pred nekaterimi leti imeli mnogo več časopisja, ki pa je bilo naenkrat ustavljeno. Med tem, ko je do leta 1918. na ozemlju današnje Jugoslavije izhajalo komaj 40 listov današnjih narodnih manjšin, se je njihovo število v kratkem času podvojilo. V istem času pa je od 21 slovenskih in hrvaških listov, ki so izhajali samo v Trstu, Gorici in Zadru, prenehalo izhati vseh 21, tako da v teh krajih ni nobenega slovenskega in hrvaškega časopisja več. 513.000 Nemcev v Jugoslaviji ima 41 listov, 122.000 Slovencev in Hrvatov v Avstriji pa le 2 tednika in 2 verska mesečnika. 472.400 Madžarov v Jugoslaviji ima 32 listov. 62.000 Jugoslovancev na Madžarskem, 530.000 Slovencev in Hrvatov v Italiji, 140.000 Srbov na Grškem pa nimajo niti enega lista.

Dunajsko semenišče za burgenlandske bogoslovce. Gradiščanski Hrvati — druga jugoslovanska manjšina v Avstriji — so naseljeni v kakih 70 večjih in manjših selih. Ker so se naselili v skupinah in privedli seboj tudi svoje vaške voditelje in duhovnike, so se ohranili v prvotnem številu do današnjih časov. Njihova največja opora so duhovniki in duhovniškemu naraščanju je posvečena glavna skrb hrvaškega ljudstva. Že od nekdaj imajo semenišče v Györu, sedaj pa je nadškof Innitzer odredil, da se ustanovi za hrvaške semeniščnike posebno semenišče skupno z nižjeavstrijskimi tudi na Dunaju. Tako bo odslej poskrbljeno obenem tudi za vso hrvaško kolonijo na Dunaju, ki šteje do 15.000 ljudi in so bili doslej zapuščeni.

Papež Pij XI. in katoliško časopisje. O priliki poseta neke skupine visokošolcev je sv. oče omenil silno važnost katoliškega tiska. Zanimanje katoličana za katoliške liste je imenoval najnujnejšo potrebo sedanjih dni. „Ni bilo vedno tako,“ je dejal papež, „danes pa so razmere, da brez katoliškega tiska ne more biti katoliške akcije in poštenega življenja. Kdor naroča in širi katoliške liste, sledi besedam apostola: Pojdite in učite vse narode! Nobena reč mi ne povzroča toliko skrbi in mi ni vzela toliko prečutih noči, kot misel na katoliški tisk, ki ima v veri in Cerkvi sovražnem časopisju tako silnega nasprotnika.“

4. božja zapoved: Spoštuj očeta in mater!
Spoštuj tudi jezik, zemljo in dom, ki si ga prejel od očeta in matere!

PODLISTEK

Karel Širok:

Slepi slavčki.

(Nadaljevanje.)

„Beži, beži!“ — Sem pogledj! Tile so slavčki. Slavčki pojejo najlepše.“
„Vsak večer jih slišim prepevati, videl pa nisem še nobenega.“
„No, le pogledj jih! Rjavi so kakor vrabci.“
Jurček je pristopil k steni in je pogledal v kletke, kjer so bili zaprti trije slavci.
„Joj!“ je vzkliknil Jurček. „Kakšni pa so? Ali nimajo oči?“
„Ne, slepi so.“
„Kdo jih je oslepil?“
„Moj oče jih je oslepil. Moj oče jim je iztaknil oči.“
„O uboge, uboge živalce! — Pa zakaj, zakaj jih je oslepil?“
„Zato, da bodo rajši peli.“
„Da bodo rajši peli...? Slepi?! — Zaprti?“
„Res, res Jurček! Veš, oče je rekel, da pojejo slavci najrajši o mraku in ponoči, skriti v gostem grmovju. Podnevi pri luči ne pojejo radi. Mrak ljubijo, temo — zato jih je oslepil. Zdaj, ko so slepi in ne vidijo solnca, ne vidijo luči, zdaj mislijo, da je vedno mrak, vedno tema...“
„Misliš, da ne vedo, da so slepi?“
„Nič ne vedo.“
„Misliš, da jih nič ni bolelo, kadar jih je oslepil... tvoj oče?“

In kar je sicer novega.

Avstrija: V Dunajskem Novem mestu je policija zaplenila precejšnje zaloge orožja, ki je bilo last soc. demokratov. Zablembo je odjeknila tudi v parlamentu. Na seji proračunskega odbora so soc. demokrati sprožili zadevo. Ob tej priliki je posl. Deutsch z nenavadno ostrino napadel dr. Dollfusa: Izjave, ki jih je kancler dal v zadevi utihotapljenega orožja v Hirtenbergu, so netočne. V Hirtenbergu je nakopičenih še več desetstisoč pušk. Zaloge stražijo Heimwehrovci. Orožje je določeno za Madžarsko, kamor so ga z letali spravili že precejšnjo množino. — Na kanclerjeve očitke veleizdaje je Deutsch odgovoril z enakimi očitki. Zaradi teh dogodkov je položaj vlade precej omajan in poostreni koraki velesil in male antante v zadevi tihotapstva bi znali dovesti vladu do padca. — Trgovinski minister namerava doseči zakonski načrt, ki bo omejil vsako nadaljno pomnožitev števila obrtnikov. — Vlada je predložila drž. zboru zakonski osnutek, ki prepoveduje vojaščini vsako strankarsko politično delovanje.

Francija: Bivši predsednik Herriot je nedavno izjavil: Bil sem za francosko-italijansko prijateljstvo. Vsi moji tozadevni poizkusi pa so se ponesrečili. Italija je na čelu pokreta, ki hoče spremeniti obstoječe stanje v Evropi. Italija dolži Francijo, da se hoče polastiti vodstva v Evropi. Zamerja nam naše prijateljstvo z Jugoslavijo, ker je to prijateljstvo na poti njenemu načrtu osvojitve Dalmacije in njeni politiki na Balkanu.

Irska: Izid irskih volitev je prinesel de Valera, boritelju za irsko svobodo, absolutno večino. De Valera bo neizprosno stal na stališču, da se prisega angleški kroni odpravi in vsa Irska združi v samostojno republiko. Obenem pripravlja velikopotezno gospodarsko reformo v državi.

Amerika: Roosevelt je bil z februarjem proglašen za predsednika USA. Člane svoje vlade — ta menjava z vsakokratnim predsednikom — bo imenoval tekom tega meseca.

Azija: Japonska je stavila Zvezi narodov zahtevo, da prizna Zveza njeno akcijo v Mandžuriji kot zgolj obrambno, nadalje, da je mandžurski narod sam zahteval ustanovitev neodvisne Mandžurije in da je ta država izvršeno dejstvo. Le na podlagi tega priznanja ostane Japonska v Zvezi. — Istočasno pa pripravlja Japonska odločilno ofenzivo proti Kitajcem in kot cilj svojega zavojevalnega pohoda si je izbrala glavno kitajsko mesto Peking.

„Samo nekatere. Tisti so poginili in oče jih je vrgel na gnojišče.“

„Od bolečine in od žalosti so poginili! Ubogi! — Kako jih je oslepil?“

„Veš kako? Razbelil je iglo v ognju, prijel je slavca in ga zbodel z iglo v oči.“

„In prav nič se mu niso smilili slavčki, prav nič?“

„Kaj bi se mu smilili!“

„Trdo srce ima tvoj oče, Janezek, trdo kakor kamen... Tvoj oče nima srca, kamen ima namesto srca.“

„Eh, zaradi tega...!“

„Tudi tvoje srce, Janezek, se izpremeni v kamen, če boš takšen. In nič več se ne boš mogel jokati, nikdar več se ne boš mogel smejati...!“

„Če je res!“

„Boš že videl!“

Janezek se je zamislil, Jurček pa je žalostno gledal slepe slavčke. Kako čudni, kako bedni so bili brez oči in kako čudno so se kretali v kletkah. Vendar se jim je posrečilo skočiti s paličice na paličico in tudi do lončka s hrano so se znali pritipati. Večinoma pa so čepeli v kotu čemerni in tihi, s privzdignjeno glavico in z do tal povešenim repkom.

„Kako čudno je, da vedo slepi slavčki, kje so paličice in kje sta lončka!“

„Bili so zaprti v teh kletkah, še predno jih je oče oslepil, zato vedo, kje je paličica in kje so lončki.“

„Uboge živali! — Janezek, izpusti jih, vse izpusti!“

Ne, ne!“ Oče bi me tepel, joj, kako bi me tepel!“

Čudni časi.

Vsakdo, s katerim se pogovarjaš o današnjih razmerah, tarna in kritizira. Konec vseh takih razmotrivanj je vedno isti: tako ne more več iti naprej, končno mora priti do temeljite spremembe.

V kako čudna nasprotja je zašlo življenje narodov! Na eni strani lakota in pomanjkanje v doslej nepoznanem obsegu, na drugi preobila živila, da se jih ni mogoče znebiti in da se jih čestokrat mora uničevati. Miru in pokoja želijo narodi, hkrati pa vlada strašno medsebojno nezaupanje in narodi se vsepovsod do zob oborožujejo, bratje se bijejo med seboj, meščanske vojne grozijo. Brezštevilne konference se vrstijo in njihov uspeh je edino ta, da se zedinijo zastopniki na to, da se skliče druga, nova konferenca. Nekateri v teh časih kopičijo bogastva in kapital in si lomijo glave, kam naj bi šli z denarjem, drugi nimajo sredstev niti za najpotrebnejše stvari. Brezposelnost straši v svetu vsepovsod, ogromni milijoni delavoljnega ljudstva čakajo in stradajo v brezdelju, na drugi strani pa ni mogoče dovršiti niti najnujnejših del. Napredku moderne tehnike pojejo nekateri slavospeve in proglašajo strojem sijajno bodočnost, množice pa proklinjajo vso moderno tehniko in njene stroje, ki so jim odvzeli delo in kruh. Pravijo, da živimo v dobi demokracije, svobode, bratstva in enakosti, a nikdar še ni bilo toliko nasilja, duševnega in telesnega, še nikdar toliko suženjstva, kot v teh letih. Toliko žive vere je zopet v ljudstvih in zdi se kot da bi bil Bog bližje svetu kot nekoč, še nikdar pa se njegovi nasprotniki niso čutili tako močne kot dandanes, ko v Španiji in Mehiki ropajo cerkve in samostane in preganjajo krščansko vero in ko hočejo sovjeti zadati krščanstvu žadnji in najhujši udarec.

Doba krize je doba ločitve! Življenje človeštva, narodov in posameznika ima svoje zakone, neizbrisne in neizprosne. In to je veličina naše dobe, da smo prisiljeni, da jih spoznavamo, te življenske zakone, ki veljajo za narodno in zasebno, socialno, gospodarsko, kulturno in politično življenje. Ta velika doba nas uči spoznavati vrednoto našega življenja in njen prvi in največji nauk je ta: smisel vsega življenja ni samo telesna dobrobit posameznika, marveč duhovno, duševno in telesno dobro vsega človeštva!

Svoj narod zatajiti je greh!

Kdor svoj narod zataji, greši zoper 4., 5. in 8. božjo zapoved!

„Izpusti jih! Samo slavčkov ne smeš izpustiti! Siromaki! Ne vedeli bi, kam odleteti, kje obsedeti. Ubili bi se, ali pa bi poginili od lakote in žeje. — Ne, Janezek, slavčkov ne smeš izpustiti! — In zdaj grem, nikoli več ne pridem gledat tvojih ptičev!“

„Veš, Jurček, jaz ne bom nobenemu ptiču iztaknil oči!“

„Tudi lovil jih ne boš?“

„Tudi lovil jih ne bom.“

„Tudi zapiral jih ne boš v kletke?“

„Tudi zapiral jih ne bom.“

„Potem se ti ne izpremeni srce v kamen. Kadar boš žalosten, se boš lahko razjokal, da ti bo lažje pri srcu, kadar pa boš vesel, se boš lahko smejal od srca.“

„Kako veš to, Jurček?“

„Matj mi je povedala. — Zdaj pa moram v hosto, že veš po bodičje moram...“

„Saj prideš še kdaj k meni, Jurček?“

„Pridem, kadar ne boš imel več ptičev!“

Dečka sta odšla iz sobe. Na hišnem pragu ju je srečal gozdar, ki se je ravnokar vrnil domov. Jurček se je prestrašil; najrajši bi se znašel daleč kje v hosti.

„Oho, kaj pa sta počenjala v hiši?!“ jima je zaklical gozdar.

„Nič, nič, oče!“ je odvrnil Janezek.

In Jurčku je rekel gozdar:

„Ti, fant, zakaj pa se me bojiš, kaj?!“

„Zaradi... zaradi — zaradi slavčkov...“

Kaj pa jeclja!“ je zagodrnjal gozdar in je stopil v hišo. Jurček pa je odhitel preko kolo voza in je izginil v hosti.

(Dalje prihodnjič.)

Okoli kmetijske zbornice.

Se je skoroda vse nejasno okoli zbornice. A izgleda, da namerava stranka, ki je prevzela največji del odgovornosti, mirnodušno nadaljevati dosednji svoj način dela v dež. kult. svetu. Izgleda celo, da si hoče ohraniti tudi del njegove organizacije (Gauvereine!) in jo mirno voditi poleg postavno izvoljenih občinskih kmetijskih odborov. Predpriprave za poslovanje okrajnih in občinskih kmetijskih odborov se nekam dolgo zavlačujejo, medtem pa se zbornici čudno mudi s prirejanjem nemških gospodinjskih tečajev v slovenskem ozemlju (Ribnica, Drava, Loče, Bilčovs, Sinča vsi i. dr.!!) Tako se že odpira prav hvaležen delokrog okrajnih odborov in njihova skrb bo, da izsilijo pravice našega ljudstva na način, ki bi znal biti gospodom okoli Landbunda neljub in neprijeten. Kajti brezpogojno stojimo na stališču, da se gospodarskih korporacij in zavodov ne sme nikdar zlorabljati v raznarodovalne namene! Brezpogojno obenem stojimo na stališču, da se ima tudi vse izrazito gospodarsko delo kmetijske zbornice ravnati po željah kmečkega ljudstva in njegovih zastopstev! In o tem drugem našem stališču danes kratko besedo!

Dež. kult. svet je v svojem delu zasledoval eno samo smer (in še to na prav enostranski način!): skušal je pospeševati kmetijsko proizvodnjo in stremel za tem, da bi se v kmetijstvu čim več pridelalo. Ves njegov gospodarski pouk v šolah, tečajih, predavanjih in člankih, vse njegove subvencije in podpore so služile le enemu cilju: dvigniti donos kmetijskega gospodarstva (nemškega!). A žitne in živalske cene so padale in padajo naprej, prodaja kmetijskih pridelkov vedno bolj zastaja. Danes stojimo pred dejstvom, da je vse dosedanje delo dež. kult. sveta — četudi delno dobrohotno — kronano s popolnim neuspehom. Gotovo je na tem neuspehu vzrok tudi vsepšopna kriza in delno je ta njihov zagovor upravičen. Nujno pa je sedaj eno: **kmetijska zbornica ima tudi zgolj v gospodarskem pogledu bistveno spremeniti dosednji način dela za rešitev kmetijstva v deželi!**

Jedro kmetijske krize ni toliko na strani proizvodnje, kot na strani potrošnje, izdatkov. Cene pridelkov se nahajajo približno na višini predvojne dobe, za petkratno višino pa so narastli davki v kmetijstvu. Obrestna mera je trikratno in štirikratno višja od predvojne višine. Razlika med cenami blaga, ki ga kmet kupuje, in cenami pridelka na polju in v hlevu, postaja vedno večja in postrujejo jo še nesmiselni davki in vmesni dobičkarji. Kar kmeta vsepovsod najbolj tepe, pa je: da se ga je v deset- in dvajsetletju vzgajalo v profitarškem, kapitalističnem duhu in popolnoma in zavestno prezrlo moralno stran vsakega, v prvi vrsti pa kmetijskega gospodarjenja. Ironija je, da gospodje bivšega kult. sveta danes vedo le še eno rešilno sredstvo: vsestransko štednjo in varčnost v proizvodnji in potrošnji. Sredstvo, ki se ga zamore poslužiti le notranje odporen in značajan kmet! Gotovo je najmanj zasluga bivše gospodarske korporacije, če je najboljši del kmečkega ljudstva še zamogel seči po tem najučinkovitejšem sredstvu.

Zbornica nima pravice, da bi dajala postav. Njena dolžnost paje, da zastopa kmetijske interese vse naše dežele pred postavodajnim deželnim in državnim zborom. Kmetijski interes je, da se končno ukine to že štirinajst let trajajoče lahkomiseljno zadolževanje države in s tem vsega narodnega gospodarstva; da se končno prične z radikalno štednjo na vseh koncih in krajih državnega in deželnega aparata; da se poenostavi dosednji način obdačenja in prilagodi davek čistemu donosu kmetijskega gospodarstva. Kmetijski interes je danes, da se končno ukine liberalno-kapitalistični način gospodarske izobrazbe in gospodarskega pospeševanja. Frivolna igra z obstojem tolikih kmečkih družin bi sicer znala zaigrati zadnjo potrpežljivost kmečkega ljudstva in to na račun stranke, ki je prevzela celotno odgovornost v zbornici.

DOMAČE NOVICE

Naša vas.

Vsaka vas ima svoj paragraf, svojo disciplino. Vsaka vas ima pravico do dobrega imena, do svoje časti. Vaška družina ima svoje pravice in svoje dolžnosti.

Žalosten je pogled tja v vasi, kjer ne vlada več medsebojno zaupanje in spoštovanje med sosedi. Tja v vasi, kjer hočejo izločiti iz vaše družine svojega duhovnika. Vsaka vas ima svojo tajnost in ta bi imela biti vsakomur sveta. Koliko jih je danes v vasi, ki bi gledali svojega soseda s spoštovanjem? Ali ni tako, da je naša družina danes raztrgana po vseh teh raznih volitvah in da se ob njihovih prilikah predaja tistim, ki znajo biti najglasnejši v obljubah? Mehko in prijetno je, koder vlada odkritost in zaupanje med vaščani.

Vsako skupno življenje zahteva žrtve in zamore uspevati le, če vlada v njem misel ljubezni in ne želja lastnega dobička in lastnega ugodja. Žrtev in ljubezen zahteva tudi naša domača vas. Dobro bi bilo danes, v času, ko se krha in ruši vsenaokrog, da bi pričeli graditi v novi nesebični misli pri sebi, v svojih družinah in v naših vaseh. Da bi postalo doma zopet toplo kot ob domačem ognjišču in bi se ta toplota začela širiti naprej po naših dolinah. Tolika je danes v rodu želja po vzajemnosti in dobri sosesčini in zato rod ne bo prezrl te danačnje prošnje — kmečkega fanta.

Radiše. (Bilanca za leto 1932.) V listu bemo poročila o ljudskem gibanju od drugod, danes pa podajamo naše številke. Lani je bilo rojenih v naših fari 7 dečkov in 5 deklic, pogrebov smo imeli 10 (3 otroke). Med ranjke moramo šteti tudi dragega nam župnika č. Holec, očeta naših dijakov in dobrotnika naših kmetov. „Ako dokončam delo, se spet vrnem na Radiše, da se v grobu svojih starišev odpočijem in skupno s svojimi Radišani pričakam veselega vstajenja,“ so zapisali v radiško farno kroniko. Poročena sta bila letos dva para. Fara šteje danes 536 duš, tekom štiridesetih let se je število znižalo za 141; največ je bilo Radišanov l. 1863 s številom 685. Torej številčno počasi nazadujemo in temu je krivo predvsem izseljevanje. Tod je tudi vzrok, da dobiva občina danes toliko prošenj za ubožne podpore, da pri najboljši volji ne more rešiti niti najpotrebnejših. So družine, ki so se izselile pred leti, prodale svojo zemljo in iskale kruha drugod. A zaslužek in denar sta pošla in marsikateri se danes ozira proti visokim Radišam, kjer je še vedno dovolj kruha, četudi je trd in skromen. Sveta in vsega spoštovanja vredna je naša domača zemlja, četudi je peščena in trda, in nikomur ne odreče kruha, ki jo obdeluje z ljubeznijo in varčnostjo. Pot nazaj na grudo pa je težka in često tudi brezuspešna, posebno pa pot na visoke Radiše.

Krčanje. (Zibelke, krste in skrinje.) Lani je prišlo na svet 14 otrok, polovica zakonskih. Število je manjše od minulih let. A zadnje desetletje je rodovitnejše od vseh prejšnjih. Pokopali smo 3 velike in 5 malih. Navadno jih umrje na leto 15 in več; 4 pari pa so se dali pri oltarju zvezati. Leta šestega je bilo osem porok, sicer pa je največje število pet, navadno pa 1, 2, 3. Od 1873 do letos, t. j. v 60 letih, se je tu rodilo 975 otrok (nezakonski imajo za 7 večine). Umrlo je 745 ljudi in sicer 449 nad 14 let starih, 296 mlajših. In vendar nam ne manjka otrok v šoli — pač pa v cerkvi. Zakonov se je sklenilo v teh 60 letih 137. Vsak ve, koliko je potem bilo treba krst za mrtve, zibelk pa tudi jaz nisem štel in menda jih bo manj, kot smo našli otrok. Skrinje ali kište, napolnjene z nevestinim blagom, spadajo menda tudi že bolj v stare boljše čase. Duš so našli l. 1873 točno 567. Sedaj jih štejemo že več manj. Kako to? Ljudi je umrlo za 230 manj, kot se jih je rodilo in vendar je ljudstva manj. Je to pač gospodarsko vprašanje. Najlepše kmetije propadajo. Ljudstvo se seli v dolino. Kmetje ne morejo več imeti poslov.

Loga ves. V petek, dne 3. t. m. se je težko ponesrečil pri sekanju lesa g. Jože Weiss n. d. Strešnjak na Jezercu. Udarilo ga je padajoče drevo in mu poškodovalo rebra. Želimo, da bi prav kmalu okreval. — Naš list je že poročal o ropu v naši cerkvi, ko je neznan ropar od-

nesel lunulo z Najsvetejšim. Orožništvo nam je sporočilo, da so roparje zgrabili sedaj na Gornjem Štajerskem in da imajo taisti še več sličnih ropov na vesti.

Št. Vid v Podjuni. V sredo, dne 1. t. m. smo pokopali mlado, šele 23 letno Vrapnikovo mater Lizko Jernej iz Mlinč. V ponedeljek se je bila vračala v spremstvu svojega svaka z avtom iz Celovca preko Dobrle vasi. Okrog 11. ure ponoči, ravno pred Dobrlo vasjo pa je padla tako nesrečno iz avta, da je šlo avtomobilovo kolo čez njeno glavo. Zdravnik ji je nudil prvo pomoč, a že grede domov je umrla. Pogreba se je udeležila velikanska množica ljudstva in tako pokazala svoje sočustvovanje s težko prizadetimi, N. p. v. m.

Krčanje. (Vreme.) O in po božiču smo imeli lepo in toplo. Nek dijak se je na Svinji pri koči nad meglo leže na tleh grel v solncu. Po Novem letu so naši še v planini grabili rumpče (sivi mah), ki jih gospodnje rade kuhajo živini in katere v dolini kupujejo po 5 S za polno rjuho. Tu govorijo, da pride mrav v gore k Svečnici na krape, ker jih tedaj v dolini ne pečejo. Letos pa se mu je mudilo in že 14 dni prej je potiskal živo srebro na 5, 7, in celo na 10 in 11 stopinj. Solnčni in megleni dnevi se menjavajo, mrav je odnehal in niti krapov ni dočakal in sedaj se cedi sneg po tleh in s streh. Na sneg so se jezili vozniki. Zemlja je bila trdo zamrznjena. Miklavž jo je pokril z belo tančico, a le zavoljo lepšega in ne za sanenec. Par tednov je naletaval po malem, a težkih sani ni vzdržal. Okoli 20 voznikov vozi les barona Helldorfa s planine, a od nas en sam kmet. Les se slabo proda in zato se voznja slabo splača. Kmetje pravijo, da je več škode ko dobička. Voz in orodje se polomi in potrga, človek in živina trpi in je v nevarnosti. Tako je enemu padel hlood na noge, drugega je zvalil po bregu in ga poškodoval na kolenu, tretjemu so naloženi hloodi zdrčali po hrbtu, ko je segel po verigo. Ni zaslužka!

Drobiž: Rajhovski naseljenci so imeli koncem januarja svoj letni občni zbor. Predsednik se je v svojem govoru med drugim pritožil, da je večina naseljenecv danes domovinsko še pristojna v rajh in ji zato preostaja edino združno polje za udejstvovanje. Zato so rajhovski gostje protrebni dvojne podpore od vseh korporacij in organizacij, ker so ja sledili samo Heimatbundovemu povabilu v deželo. — Nemški dijaki so demonstrirali pred jug. konzulatom v Gradcu in zahtevali vrnitev Maribora Avstriji. Nato se je vršila na univerzi „Marburgerfeier“. — Tisk. urad kor. deželne vlade izjavlja, da v Velikovcu ni bila izročena drž. tajniku Feyu nobena spomenica in da tudi o kakem razpustu organizacij kor. Slovencev ni bilo govora. — Drž. tajnik Fey je na svojem potovanju posetil tudi Borovlje, kjer mu je župan Ebner predložil nekatere nujne želje „domovinizvestega“ ljudstva. — Dež. vlada javlja: Kdor plača davčne zaostanke iz lanskega leta do 31. marca, se mu ne bo zaračunilo zamudnih obresti in drugih doklad. — Nar. socialisti so minuli teden pretepli celovškega trgovca R. Preisa. — 19 letni stavec Karl Stingl si je v Zadnjici prerezal žile in dan navrh umrl. — Osemletni Vincenc Žisko iz škocjanske fare je s svojimi sankami zavozil pod vlak in se smrtno ponesrečil.

NAŠA PROSVETA

8. februar — dan dobre knjige. Povodom 85 letnice smrti velikega Prešerna priredijo kulturne organizacije v Sloveniji v nedeljo, dne 12. t. m., „dan dobre knjige“. Naša iskrena želja bi bila, da bi se tudi naša društva ob tej priliki spomnila važnosti dobre knjige za omiko in izobrazbo slehernega naroda. „Lepa knjiga je poslanka, ki govori tisočerin in jim očiča duše in srca. Lepa knjiga je odsev vrlgega krepostnega naroda, šund pa je odmev skvarjenega ljudstva. Grde knjige ni mogoče preprečiti in zato je dolžnost vzgoje, da skrbno čuva nad onimi, ki še niso dozoreli, in jih očuva strupa iz njih.“ (Finžgar.) — Osrednji odbor S. K. S. Z.

Št. Jakob v Rožu. Predzadnjo januarsko nedeljo je imelo naše društvo svoj šesti mesečni sestanek zimske sezone, ki je prav dobro uspel. V govoru č. Vuka „o človeškem blagostanju in naravi“ smo našli mnogo koristnega

in zanimivega. Po deklamaciji se je uprizorila enodejanka „Kmet-Herod“, v kateri je podajal naš Francej vlogo kmeta-Heroda tako sijajno, da se je moralo smejati staro in mlado. Vkljub mrazu je bila udeležba še dosti povoljna in videti je, da raste v ljudstvu ugled naših sestankov. — V nedeljo, dne 12. febr. pop. pa ima naše društvo v prostorih Narodnega doma v Št. Jakobu svoj letni občni zbor. Spored običajen z zanimivim govorom. Člane in članice pozivlja odbor, da se ga udeleže.

Šmihel. (Razno.) Predzadnjo nedeljo v januarju smo zaključili gospodinski tečaj, ki je trajal šest tednov. V tem času so se tečajnice obogatile ob vodstvu g.čne Hartmann-ove v umetnosti dobre gospodinje, obenem pa so čule tudi marsikaj lepega za srčno izobrazbo. Razprodana razstava in res dobro obiskana zaključna prireditve pridnih tečajnic sta pričali o velikem zanimanju domačega ljudstva za uspehe gospodinskih tečajev. Vsesplošna zadovoljnost je najlepše spričevalo za voditeljico in tečajnice. — Naša požarna bramba je imela svoj občni zbor in volila za novega načelnika g. Alojza Bavčaja, p.d. Pongraca iz Šmihela. Na Svečnico je priredila igro „Dekle z biseri“. Igra je radi svoje lepe vsebine in dobrega igranja močno vplivala na številno občinstvo. — Zadnjo nedeljo je imelo izobr. društvo svoj občni zbor in o njegovem poteku bo poročal prihodnjič novi tajnik.

Prireditve: V nedeljo, dne 12. t. m. priredi društvo „Jepa“ v Ločah pri Ročičniku v Ratenčah prijateljski sestanek. Pričetek ob ½3. uri pop. s sledečim sporedom: govor, deklamacije, spevoigra „Pred sodnijo“ in burka „Čevljev ni“. V nedeljo, dne 19. t. m., priredi **vogrško društvo** pri Škofu igro „Dve nevesti“. Pričetek ob 3. uri pop.

Svetosavska beseda na Dunaju. Praznik sv. Save praznujejo pravoslavni na prav svečan način; danes je ta praznik postal skoroda nekaj narodni praznik. S prav lepim večernim sporedom ga je proslavila tudi dunajska jugoslovanska kolonija in „Slovenski krožek“. Vršil se je v velikih prostorih Kursalona. Udeležba je bila izredno dobra. Navzoča je bila tudi soproga zveznega predsednika Miklasa z dvema hčerkama, kateri vsaki so poklonili ob vstopu kito cvetja. Nadalje so dospeli diplomatski zastopniki Francije, Čehoslovaške, Poljske, Švedske, Japonske, Turške, nadalje vrsta dunajske aristokracije. Zastopana so bila vsa slovanska društva na Dunaju. „Slovenski krožek“ so v sporedu zastopali mladi tamburaši, ki so po prizadevanju častnega predsednika g. A. Gabrščka našli toliko prijateljev v Ljubljani, da so si naročili v Zagrebu 22 krasnih tamburic. V zboru sodeluje večje število slovenskih dunajskih otrok, bodoči kvas za veliki zbor, ki bo še večkrat delal čast ne samo krožku, marveč vsej naši koloniji na Dunaju. Nastop mladih tamburašev je zbrano občinstvo naravnost očaral. Med sporedom je nastopil tudi sloveči basist dunajske opere Nikola Zec in še več drugih umetnikov. Dunajski in tudi inozemski listi so prinesli o proslavi prav laskava poročila. Spored je prenašal ljubljanski radio.

GOSPODARSKI VESTNIK

0 mleku.

Mleko je najbolj zdravo in ceneno živilo in uživa pri nas vse premalo ugleda. A čas nas prisili, da ga bomo zopet začeli spoštovati, ga več uživati in več porabiti. Zlasti naši gorski kraji bodo morali gledati na to, da se dvigne poraba mleka, najsi bo kot sveže ali pitno mleko ali pa za izdelovanje mlečnih izdelkov. In to ne samo v interesu živinoreje, ampak tudi v interesu vsega kmetijskega gospodarstva. Pridobivanje mleka se da še povsod dvigniti, če bomo tudi sami skrbeli za njegovo večjo porabo in ne ostajali še naprej odvisni samo od mestnega mlečnega konzuma. Ena glavnih zahtev pri tem je ta, da je mleko zdravo in okusno. Morda so tudi pomanjkljivosti v tem oziru delni vzrok, da poraba svežega in pitnega mleka ni tako razširjena kakor bi lahko bila in je že v drugih krajih, n. pr. v Švici, Danski in drugod. Mleko je občutljivo in

se kot tako rado navzame raznih zračnih primesi in drugih smeti. Ves čas od molže do končne uporabe je izpostavljeno onesnaženju, če nismo pri vsem ravnanju z njim zadosti čisti in snažni. Najbolj in najlažje pa se onesnaži v hlevu med molžo. Točne preiskave kažejo, da se mleko med molžo še najbolj nametati, deloma s primeševanjem nečistega zraka, ki ga je po naših hlevih vsepovsod dovolj, deloma s premalo snažno molžo. Če hočemo dobivati čisto in zdravo mleko, je skrbeti toraj že v hlevu. Hlevski zrak mora biti čist in snažna mora biti tudi molža. Pred molžo je dobro, da se hlev prezrači, sicer je pa vedno skrbeti, da se zrak s primerno ventilacijo redno in zadostno obnavlja, da ni poln škodljivih plinov in druge nesnage, ki vplivajo kvarno ne samo na okus mleka, ampak tudi na njegove zdravstvene lastnosti. Čisti zrak je potreben pa tudi živini za dihanje, da ostaja zdrava in trdna. Med molžo v hlevu se mora seveda opustiti vsako kidanje in ravnanje z gnojem. Kakor moramo gledati na čist zrak, tako moramo skrbeti tudi za čisto molžo. Če kod, je nepraktična in škodljiva štednja z vodo tod. Ponekod je lepa navada, da pred molžo umivajo vimena in jih nato skrbno in do suhega obrišejo in posebno skrbijo še zato, da je tudi molžač dobro umitih rok. Ker je skoraj neizogibno, da se mleko med molžo nekoliko nasmeti, je treba, da namolženo mleko takoj precedimo. Cedila z vatnimi vložki so najbolj porabna, ker odstranjujejo po možnosti vso primešano nesnago. Tudi je mleko po molži takoj ohladiti. Trdijo, da se vestnost in snažnost gospodinje najbolj spoznata po tem, kako ravnaajo one z mlekom. Naše gospodinstvo le premalo upošteva v svojih kuhinjskih receptih velik pomen mleka. Ponajveč ga poznamo kot dodatek k kavi, kar je seveda malce premalo. Stari kuhinjski recepti vedo več načinov uporabe. Sicer pa je v zadnjem času opažati, da se vrši polahen prevrat tudi v našem gospodinstvu in da zadobiva mleko vedno večjo važnost v domači kuhinji. To bi bila vsekakor dobra stran naših dnevorov za povzdigo narodnega zdravja in za gospodarski položaj našega kmetijstva.

Gospodarski položaj v Avstriji se je v zadnjih mesecih poslabšal. Izgledov kmalošnjega izboljšanja trenutno ni. Odvisni so predvsem od razširjenja vprašanja mednarodne zadolžitve. Proti koncu leta pa so narastle denarne vloge avstrijskih posojilnic. Skupno je v posojilnicah naloženih okoli 1500 milijonov šilingov. Cene blagovnega trga ostajajo neizpremenjene. Konzum življenjskih potrebščin ostaja isti, dočim nazaduje trgovina s surovinami. Industrija je ogrožena še naprej. Najbolj pa so prizadeti denarni zavodi. Od leta 1924 do 1932 je 56 avstrijskih bank ali šlo v konkurz ali v zasilno poravnavo, oziroma bilo likvidiranih ali združenih z drugimi bankami. Še obstoječi zavodi pa se imajo boriti z izrednimi težkočami. V kmetijstvu se položaj bistveno ni spremenil v primeri z lanskim letom.

Brezposelna podpora in zasilna pomoč v številkah. Koncem januarja je imela v okvirju dunajskega soc. ministrstva sejo komisija za organizacijo brezposelne podpore, na kateri so bile podane številke lanskega leta. Lani je bilo po teh podatkih izplačanih 167 milj. šil. na račun brezposelne in 114 milj. šil. na račun zasilne podpore. Svota prekaša predlansko za 44 milj. šilingov. Svota se je krila delno iz dajatev delodajalcev in delojemalcev (168 milijonov), iz prispevka dežel 30 milj., ostanek je krila država kot svoj obvezni prispevek in delno iz kriznega davka. Starostna oskrba je zahtevala 49 milj. šil. stroškov od teh se je krilo 9 milj. iz rezerv. — Vsekakor so te številke nazorna slika velike soc. bede v državi.

Vladni komisar kmetijske bolniške blagajne je izdal za deželo proglas, v katerem podaja svoje stališče k tovrstnemu soc. zavarovanju: Postava, ki govori o zavarovanju kmetijskih poslov in katero so v državnem zboru sprejele vse stranke, je še polno v veljavi. Neumestno in postavno nedovoljeno bi bilo, če bi se hotelo bolniško zavarovanje ločiti od zavarovanja proti nezgodam in za starost. Edini praktični in poceni način zavarovanjske oblike

je obvezno bolniško zavarovanje in združitev vseh obveznih zavarovancev v eno deželno blagajno. Odjave od zavarovanja so nepostavne, če se posli še naprej nahajajo v delu, in blagajna jih ne bo vzela na znanje. Pač pa ima blagajna v smislu postave pravico, da v teh slučajih zaračuna poseben prispevek do desetkratne višine običajnega in politična oblast zamore gospodarjem naložiti še posebno denarno ali zaporno kazen. Skrb komisarjeva da bo, da se v okvirju soc. zavarovanja onemogoči vsaka zloraba in da bo uprava teh zavodov enostavna in poceni.

Trgovinska pogajanja naše države z Nemčijo. Z Nemčijo sklepa naša država novo trgovinsko pogodbo na podlagi prednostnih carin (Nemčija zagotovi Avstriji ugodnejše carine, kot drugim državam). Pri pogajanjih se je pokazalo, da so Nemci nepopustljivi glede industrijskih postavk in nikakor nočejo pristati na znižano carino glede uvoza avtomobilov, motornih koles in podobnih industrijskih izdelkov. Največje koncesije si je naša država izvojevala glede izvoza lesa, konfekcijskega blaga in usnjenih izdelkov. Glede pogajanj in njihovega poteka kaže avstrijska javnost — da izvajamo težko industrijo in tvornice avtomobilov — izredno zadovoljstvo.

Gospodarstvo brez denarja. Dva milijona državljanov devetindvajsetih držav ameriške Unije se danes vrača k staremu načinu brezdenarnega gospodarstva: k zamenjavanju blaga. Nbroj ameriških farm živi samo od zamenjavanja. V državi obstoja že kakih 150 menjavalnih borz, ki menjavanje posredujejo. V Kaliforniji ponujajo brezposelni delo za živila in obleko. V Minneapolisu so brezposelni osnovali celo že svojo „banko“, da skrbijo za njihovo zaposlitev, oskrbo in vse, kar zahteva življenje od človeka. V mnogih krajih se je razvil poseben način trgovine. Ljudje ponujajo zelenjavo, sladkor, moko, kruh, sadje, mleko za industrijsko blago. Obstojajo restavracije, ki dajejo zajutrak, kosilo in večerjo za kmetijske pridelke. Nekateri firme prodajajo za kmetijske pridelke pohištvo, obleke, orodje, celo avtomobile. Vsa kupčija se razvija brez centa. Zdravniki na kmetih že dolgo ne zaračunavajo svojih obiskov v gotovini, ampak jemljejo prašiče, teleta, kuretino, pridelke. Njujorške borze za zamenjavanje ponujajo les, suknjo, ubutev, živali in celo dragulje v zameno za maslo, gosi, repo i. dr. Neki mizar v mestu prodaja svoje izdelke samo za mleko, ki ga potem razpečava. Medtem pa skrivajo denarni mogotci svoje zlato v tajnih blagajnah. — Sicer pa se ta način gospodarstva brez denarja vedno bolj udomačuje tudi v Evropi. Kar pač pomeni, da se pod pritiskom razmer vračamo v položaj pred petdesetimi leti.

Celovski trg dne 1. februarja: Pšenica 32—33, rž 22—24, ječmen 16—20, oves 15—16, ajda 22—23, koruza 15—19, sladko seno 10—12, kislno seno 7, slama 8; sirovo maslo 3.60—5.20, goveja mast 5.00—6.00, prekajena slanina 4.00, svinjska mast 2.80—3.20, smetana 2.40—4.00, mleko 38—40, jajca 16—17, kokoši 3—5 šilingov. Krave —.80—1.10, klavne 50—80, prašiči 1.70—1.90, plemenski 2.00—2.30.

RAZNE VESTI

Prisotnost duha. V 18. stoletju je bilo roparstvo na Angleškem zelo razširjeno. Nekega dne je drzen ropar na samotnem kraju napadel tudi lorda Berkeleya. „Ha, slednjič vas imam, lord!“ je dejal ropar. „Ali se niste hvalil, da se nikdar ne bi dali oropati?“ — „Saj tega tudi ne bi, če ne bi s seboj imeli pajdaša, ki vam gleda čez ramo.“ — Ropar se je začuden ozrl, lord pa je bliskovito naperil puško in ga ustrelil.

Proda se posestvo,

ki obsega 2 ¾ ha njiv, preko 1 ha travnikov, ½ ha zrelega gozda, ima pašno pravico za ves stalež živine, leži četrta ure od Šmihela, ½ ure od železniške postaje, eventualno tudi z vsem inventarjem. Stanovanjsko poslopje je prenovljeno in krilo z opeko. — Naslov se izve v upravi lista- 13

Več pristnih in kompletnih žilskih narodnih noš se proda.

Ogledati se morejo od 12. do 15. ure. Naslov se izve v upravi našega lista. 15